

Algemene Rekenkamer
T.a.v. De heer G. de Jong
Lange Voorhout 8
2500 EA Den Haag

Den Haag, 20 september 2012

Geachte heer De Jong,

Naar aanleiding van het conceptrapport 'Verantwoording wederopbouw Haïti 2011' van augustus 2012, stuur ik u namens het SHO- bestuur en de Raad van Toezicht de reactie van de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO).

Het bestuur en de Raad van Toezicht hechten veel waarde aan dit rapport, de conclusies en aanbevelingen. Wij zijn daarom ook blij met de erkenning van de Algemene Rekenkamer (ARK) dat met de hulpverlening belangrijke resultaten geboekt zijn, de hulp terecht is gekomen bij de mensen die dit het hardst nodig hebben, de hulpprogramma's gekenmerkt worden door veel inspraak voor de hulpontvangers en dat er veel aandacht is besteed aan duurzaam ontwerp van huizen en scholen. Een andere belangrijke positieve conclusie van de ARK is dat de SHO de opbrengst van Giro 555 volgens de afspraken heeft verantwoord en dat de rapportage vollediger en transparanter is geworden.

Wij stellen de betrokkenheid van de ARK rondom de verbetering van de verantwoordingssystematiek en het afreizen naar Haïti om daar de wederopbouwactiviteiten van dichtbij te bekijken op prijs. Wij denken dat het bezoek heeft bijgedragen een aan verbeterd inzicht op de werkwijze en beheersmaatregelen van verschillende organisaties. Dit weerspiegelt zich in een aantal aanbevelingen waar zowel de SHO als de deelnemers baat bij kunnen hebben.

Het ambitie niveau van een aantal aanbevelingen ligt hoog en we zijn daarom blij dat de ARK de SHO een *stimulerende* rol toewijst. De SHO is een Nederlands samenwerkingsverband tussen verschillende hulporganisaties, die veelal onderdeel zijn van een groter internationaal samenwerkingsverband, op het gebied van fondsenwerving en verantwoording. Het zijn de SHO-deelnemers die binnen hun internationale samenwerkingsverband een rol kunnen spelen bij het opvolgen van de aanbevelingen.

Aanbevelingen

Over het algemeen is de SHO content met de aanbevelingen van de ARK om de hulpactiviteiten efficiënter en effectiever te maken en de verantwoording verder te verbeteren.

Geïntegreerde databases

Het voorbeeld waaraan in het rapport gerefereerd wordt betreft een technisch project waarbij resultaten via de database makkelijk te verifiëren is en dat is niet in alle projecten het geval. Het is daarom niet duidelijk wat de ARK bedoelt met geïntegreerde databases om de effectiviteit en efficiëntie van hulpactiviteiten te verhogen. Elke deelnemer heeft haar eigen methoden om informatie vast te leggen. Dit is gekoppeld aan de werkwijze van de deelnemer, de fase van de hulpverlening (noodhulp of wederopbouw) en de thematiek van de hulpverlening. Het verifiëren van resultaten is uiteraard makkelijker als het om fysieke, zichtbare resultaten gaat, terwijl ook veel van de hulpactiviteiten gericht zijn op psychosociale hulp, capaciteitsopbouw en lobby.

Standaardiseren van interne donorvoorwaarden en proportionele toerekening

Uiteraard vinden de SHO-deelnemers het standaardiseren van interne donorvoorwaarden binnen de eigen internationale samenwerkingsverbanden een goede ontwikkeling. Terecht constateert de ARK dat door de hoeveelheid van donoren de beheers- en verantwoordingslasten toegenomen zijn. Ook

de SHO-deelnemers erkennen dit probleem en werken hieraan door binnen de internationale samenwerkingsverbanden dit aan te pakken. Een vervolg stap is om ook op internationaal niveau dichter naar elkaar toe te groeien. Wij hopen daarbij op steun van de ARK om op internationaal niveau met haar partners hieraan bij te dragen en daarmee onze inzet te versterken.

Als SHO streven we naar een efficiënte interne organisatie en administratie en vereenvoudiging van de verantwoording bij de deelnemers. De SHO ondersteunt vereenvoudiging door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de huidige systemen van de deelnemers en geen zware verantwoordingseisen op te leggen. Dit om de beheers- en verantwoordingslasten zo laag mogelijk te houden. De aanbeveling van de ARK om als SHO-conditie op te nemen dat de SHO-deelnemers resultaten proportioneel, of anders op basis van output oormerking, toe te rekenen, is daarmee tegenstrijdig. Wij bevestigen wat de ARK op pagina 14 aangeeft: 'toenemende eisen voor meer transparantie en verantwoording leiden ertoe dat de verantwoordingskosten eerder stijgen dan dalen'. Daarom zal de SHO als deelnemers proportioneel resultaten kunnen toerekenen, dit stimuleren, maar zal zij het niet als conditie opnemen om onnodige lastenverzwaring te voorkomen.

Proportioneel toerekenen brengt ook dilemma's met zich mee. Niet in alle gevallen kunnen resultaten een op een toegerekend worden. Zo stelt de ARK op pagina 20 dat een deelnemer 30% van de huizen niet had mogen toeschrijven aan SHO omdat een deel van de totaal financiering door andere donoren of eigen fondsenwerving tot stand is gekomen. Echter, een aanzienlijk deel van de huizen namelijk de muren en de afwerking, is met SHO-geld gefinancierd en zonder de SHO-gelden waren deze huizen niet gebouwd. De deelnemer heeft om deze reden de resultaten toegeschreven aan de SHO. We willen hierbij opmerken dat het om nuancering gaat, waar we in de volgende gezamenlijke SHO rapportage aandacht aan zullen schenken.

Verbeterpunten voor de rapportage

In een volgende rapportage zullen we streven naar het noemen van bedragen bij de geldstromen en meer inzicht geven in de toerekening van programma management kosten per deelnemer. Ook zullen we bekijken hoe gerealiseerde doelen logischer kunnen aansluiten bij de geplande doelen en substantiële wijzigingen toelichten. De SHO zal de deelnemers stimuleren de suggestie van de ARK om geplande wederopbouwactiviteiten in het vervolg zo SMART mogelijk te formuleren op te volgen, omdat het de verantwoording over de aansluiting tussen doelen en realisatie vereenvoudigt. Daarbij zullen we in de eindrapportage, die in 2015 verschijnt, extra aandacht besteden aan de verschillen tussen planning en realisatie en de oorzaken van tegenvallende resultaten.

Verantwoordingslast

Wij juichen het toe dat de ARK sterk de nadruk legt op een vermindering van de verantwoordings- en rapportagelasten. De aanbeveling om doelgroep-specifiek te rapporteren begrijpen wij, maar we willen waken voor extra verantwoordingslasten en -kosten. Wij zijn van mening dat via de huidige verantwoording de verschillende doelgroepen, die de ARK in het rapport beschrijft, bediend worden met minimale kosten.

Voor de eerste doelgroep die de ARK noemt, donoren en toezichthouders, concludeert de ARK dat de gezamenlijke SHO-rapportage aan alle noodzakelijke en gevraagde informatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voldoet. Daarnaast is de SHO altijd bereid om additionele en verklarende informatie te verschaffen. Dit geldt ook voor de tweede genoemde doelgroep; deskundigen en journalisten. De huidige rapportage bedient het ministerie en journalisten en is zo geschreven dat het ook leesbaar is voor het Nederlandse publiek (de derde doelgroep). De keuze voor deze systematiek is een bewuste afweging om de kosten zo laag mogelijk te houden.

Met de suggestie van de ARK om een nieuwe communicatiestrategie te bepalen is eind vorig jaar al een begin gemaakt. De SHO heeft geïnvesteerd in haar communicatiestrategie door een imago onderzoek uit te laten voeren en een klein permanent front office op te richten. Het front office biedt, naast de communicatie die de SHO-deelnemers zelf geven over hun eigen hulpactiviteiten, informatie over de SHO en de voortgang van de hulpactiviteiten per actie. De nieuwe SHO-website is daarvoor een belangrijk middel. Op basis van de uitkomsten van het imago-onderzoek is het front office bezig met de verbetering van het communicatiebeleid. Ter verbetering van de publieksverantwoording zijn het afgelopen jaar stappen gezet; voor Haïti zijn drie nieuwsbrieven (korte impressies met foto's) gepubliceerd en verschillende online-berichten geplaatst (via de SHO-website, facebook en twitter).

Overige punten

In paragraaf 3.2 op pagina 22 wordt in figuur 1 onterecht gepresenteerd dat €800.000 aan 'Restgeld Haïti' bestemd is voor de volgende actie. Hiermee wordt de indruk gewekt dat het geld 'over' is van de actie, terwijl nog een groot deel besteed moet worden. Het gaat om gelden die na de actietermijn zijn binnen gekomen op Giro 555. Duidelijker is om deze gelden 'giften binnengekomen na sluitingsdatum' te noemen.

Wat betreft de aanbeveling van de ARK van vorig jaar om de reikwijdte van de accountantscontrole uit te breiden over het SHO-format in de jaarrekening van de SHO-deelnemers zien wij ten opzichte van vorig jaar het aantal deelnemers dat de SHO-format inhoudelijk laten beoordelen door de accountant verdubbeld. Vanuit de SHO stimuleren wij dit.

Conclusie

Waar mogelijk zal de SHO de deelnemers stimuleren de aanbevelingen te incorporeren in de werkzaamheden. Voor de SHO rapportage zien wij aanknopingspunten om de rapportages nog inzichtelijker te maken en de verantwoording te verbeteren. De SHO en de deelnemers benadrukken dat middelen rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteed worden aan het doel waarvoor zij beoogd zijn. Het belang van de slachtoffers staat hierbij altijd voorop.

Wij waarderen de inspanning van de ARK om daar een bijdrage aan te leveren en danken de ARK voor de goede samenwerking.

Namens het bestuur,



Farah Karimi
Actievoorzitter SHO Haïti actie

Namens de Raad van Toezicht



Tineke Lodder-Efferich
Voorzitter Raad van Toezicht